

HOLLANDA DA HARİKA BİR DENEYİM

Avrupa ülkelerinde etkin sınıf yönetimi uygulamaları projesinde ortak olduğumuz okul Hollanda'nın Apeldoorn şehrinde bulunan Aventus adında meslek lisesi eğitimi (MBO Middelbaar Beroeps Onderwijs) veren bir okuldu. Bu okulun Uluslararası Proje Müdürü Jan MUIJS ve Koordinatör Öğretmen olan Ergül GÜRSES tarafından okul tanıtımları, eğitim sistemleri hakkında bize bilgiler verildi.

Aventus'un 5 binası ve 10 bin civarında öğrencisi bulunuyor. Apeldoorn'da Aventus'un ana binasında 5000 öğrenci eğitim alıyor. 1200 çalışanı var ve 200 farklı meslek için eğitim veriyor. Sınıflar genelde 25 öğrencilik. Bütün mesleklerin eğitimi bu bölgede yapılıyor. Öğrenciler 16 yaşında bu okula başlıyorlar.

Aventus'ta ilk dikkatimi çeken okul binasının cam bölümlerden oluşması ve yapı olarak her ayrıntının nasıl inşa edildiğinin dışardan bakılınca anlaşılır olmasıydı. Sınıfları birbirinden ayıran duvar bölümleri olmadan daha ferah ve aydınlık bir ortam oluşturulmuştu. Binanın içinde görülen boruların ya da kolonların kapatılmaması çirkin ve soğuk bir görüntü oluşturuyordu. Bu binanın özellikle yapı şeklinin ortada olması öğrencilere yapı oluşumu hakkında farkındalık yaratan önemli bir ayrıntı olarak gözlemlerim. Türkiye'de de böyle yapılmış okul binaları olduğunu biliyordum ve bir kaçını görmüştüm. Fakat bu binalarda cam kullanım oranı daha az olduğu ve beton görünümünü oldukça soğuk ve estetik olmayan bir görüntü oluşturmaktaydı.

Öğrenci sayısı çok olan bu okulda bulunduğumuz süre zarfında gözlemlediğim hiçbir kötü olay olmadı. Öğrencilerin bir bölümünün işletmelerde olması veya binanın büyük oluşu da bir etken sayılabilir. Okulda derslere giriş için zil sesi duymuyorsunuz. Her öğrenci ders saatinde kendine ait olan kartı sınıf kapısında bulunan kart okuyucuya okutarak derse giriş yapıyor. Öğretmenlerin de kartları bulunuyor ve

Resim 1. Okul binasının içten görünümü.

Resim 2. Öğrencinin derse girdiğini belirten kart okutma cihazı

Resim 3. Kuaförlük eğitimi verilen alan

her bölüme girişleri bu kartlarla gerçekleştiriyorlar.

Okulda her işten sorumlu belirlenmiş kurumlar ortaklaşa çalışıyor. Görev dağılımları farklı kurumlarla yapıldığı için çalışanlar işlerine yeterli özeni gösterecek zamana sahipler ve daha rahat bir şekilde görevlerini yerine getirebiliyorlar. Örneğin okul binasındaki güvenlikten ya da öğrencilerle ilgili olan bir kavgadan güvenlik ile ilgili bir kurum sorumlu. Öğrencilerin parasal sorunlarını çözmek için ayrı bir grup görevli. Temizlikten sorumlu ayrı bir şirket var. Okul ders programlarını yapan

ayrı bir kurum bulunuyor. Kahve makineleri ile ilgilenen başka bir kurum gibi her bölüm için ayrı kurumlar çalışıyor. Kısacası eğitim sisteminde her iş için görev dağılımı yapılmış. Herkes bir işten sorumlu ve görevini yerine getirmek için çalışıyor ve planlı hareket ediyor.

Dikkatimi çeken ve bu planlamanın bizde de mutlaka olması gerek dediğim bir uygulama da işverenlerle okulun birlikte çalışması. Her yıl işverenlerle okul yönetici ve öğretmenleri bir araya gelerek meslek planlaması yapıyorlar. Önümüzdeki on yıl sonrası için hangi meslekler öne çıkacak ya da hangi mesleklere ihtiyaç duyulmayacak. Bu durumlara göre ihtiyaç duyulan meslekler okulun ders modülüne alınıyor ve eğitimi veriliyor. İhtiyaç duyulmayan meslekler ise modülden çıkarılıyor ya da azaltılıyor. Örneğin havacılık ve hosteslik gibi mesleklere ilgi çok olduğu için bu tür bir meslek eğitimi vermek için bölüm oluşturulmuşken bankacılık ile ilgili meslek eğitimi oldukça azaltılmış hatta kaldırılmak üzereydi. Ayrıca bu okuldan mezun olan herkesin iş sahibi olabilmesi dikkat çeken ayrıntılardan biriydi. Öğrencilerin üniversite sınavı ile ilgili bir kaygıları yok

Kendi branşım olan biyoloji dersine girerek ders ortamını ve sınıf yönetimini inceleme olanağını buldum. Sınıf ortamının laboratuvar oluşu ders işlenişinde önemli bir etkin ortam oluşturmaktaydı. Sınıf yönetiminde öğrenci sayılarının az oluşu ve çok sayıda materyal kullanılması öğrenmeyi artırıcı olmakta. Öğrencilerin ders kitapları ve çalışma kitapları bulunuyordu. Çalışma kitaplarında

öğretmenin anlattığı konu ile ilgili oldukça fazla alıştırma vardı. Öğrencinin doldurması gereken bölümler bulunuyordu. Toplam süresi iki ders saati olan biyoloji dersi için öğretmen materyaller kullanarak anlattığı 30 dakikalık ders bölümünden sonra öğrencilerini serbest bırakarak çalışma kitabındaki bu etkinlikleri doldurmalarını istedi ve her biri ile tek tek ilgilenerek dersin geri kalan bölümünü tamamladı. Öğrencilerle birebir ilgilenmek için ayrı bir zaman olması ya da buna fırsat yaratılması öğrenmede başarıyı arttıran önemli bir etkindi. Öğretmen ders anlattığı sürede bilgisayardan çok kısa bir süre için yararlanarak konu ile ilgili beş dakikalık bir animasyon izletti. Biz de derslerimizde ders kazanımlarımıza uygun olarak animasyonlar, videolar ya da EBA'dan yararlanarak dersimizi zenginleştirici görseller kullanmaktayız. Fakat biz de bulunan ders kitaplarında yeterli alıştırma ya da öğrencinin kullanacağı etkinlik olmadığı için öğrenilen bilgilerin uygulama kısmı gerçekleşmiyor. Ders kitaplarımıza uygun çalışma kitaplarının olması öğrenciye edindiği bilgileri tam olarak öğrenebilmesi için tekrar alıştırma olanağı verecektir. Öğretmen bu arada konuyu iyi kavrayamayan öğrenciyle bizzat ilgilebilir.

Bu okulda gözlemediğim en önemli eğitim öğretim başarısı bence hayatı okulun içine taşımış olmaları. Okulu gezerken her meslek dalı için oluşturulmuş sınıfları inceledik. Gördüğümüz her sınıf bize ayrı bir meslek grubunu gösteriyordu. Bir bölüm tarım araçlarının motorlarının tamir edildiği bölüm, diğeri havacılık sektörü için uçak kabin ortamı, kuaförlük eğitimi için kuaför salonu, hasta bakımı için hastane odası, pazarlama bölümü için market bölümü gibi 200 meslek dalına yönelik her bir meslek grubu için oluşturulmuş ayrı bölümler bulunuyordu. Öğrencilerin yaparak yaşayarak mesleklerini öğrenmelerine büyük bir olanak yaratılmış. Ayrıca öğrendikleri bu eğitimlerini uygulayacakları işletmelerde de çalışmalarını mesleklerini öğrenmede deneyim ve özgüven kazanmaları için oldukça etkin bir faktör olarak ön plana çıkıyor. Bir gün okulda alınan eğitim ve dört gün işletmede geçirilen deneyim meslek öğ-

Resim 4. Hasta bakıcılığı eğitiminin verildiği bölüm

Resim 5. Market eğitimi verilen sınıf

Resim 6. Bilgisayarlarla sınavların yapıldığı sınıflar

reniminde öğrencinin oldukça fazla yol kat etmesini sağlıyor.

Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin kendi ihtiyaçlarını giderecek şekilde eğitim almalarının yanında yaşlı bakımı için yetiştirilmesi ve bu alanda meslek öğrenimlerine katılmaları sağlanıyor.

Meslek gruplarında her işin bir eğitimi var. Kaldırım yapanlar bile bu işin eğitimini almak zorunda. Yani her işi o konuda eğitim alan kişiler yapıyor. Bu durum hayat kalitesine de yansıyor.

Hayatı okulun içine taşımak oldukça yararlı ve etkin öğrenme sağladığı için okullarımızda bizimde bu şekilde sınıf ortamları oluşturmamız gerekir. Yapılacak olan yeni okul binaları dizayn edilirken geniş ortamlar ve alanlar bırakılmalı. Bu bölümlerde her türlü meslek grubuna eğitim verilebilecek tasarımla materyaller hazırlanmalı. Örneğin bir pazarlama sınıfı oluşturmak için sınıf alanında market ürünlerinin olduğu bölüm, kasa veya vitrin tasarımı yapılabilecek bölümler oluşturulmalı.

Aventus'da her öğrenci kendi bilgisayarıyla okula geliyor. Çalışmalarını bilgisayar kullanarak yapıyorlar. Okulda bilgisayarları bulunuyor ve bilgisayarı olmayan öğrencilere bunları kullanması sağlanıyor. Bizim okulumuzun da

özellikle bilişim bölümünde bulunan öğrencilerin okula kendi bilgisayarlarıyla gelmeleri sağlanabilir. Derslerde kendi bilgisayarlarını kullanmaları teşvik edilebilir.

Devlet politikası olarak eğitimde Hollandaca, İngilizce ve Matematik derslerini herkesin öğrenmesi zorunlu tutuyorlar. Ayrıca bu derslerin sınavlarını devlet genel bir sınav yaparak öğrenilme durumunu kontrol altında tutmuş oluyor. Dil eğitimi Lise 2'de A2 seviyesinde olması gerekiyor. Konuşma, yazma, okuma ve dinleme dersleri şeklinde verilen derslerle dil öğrenimi yapılıyor. Yapılan sınavda yine konuşma, yazma, okuma ve dinlemeyi kapsıyor. Bu nedenle Hollanda da herkes mutlaka İngilizce konuşabilecek durumda oluyor. Dil eğitiminde yapılan bu uygulama oldukça başarılı. Çünkü herkes İngilizce biliyor ve konuşuyor.

Ülkeye gelen göçmenler de bu okulda dil eğitimi alıyorlar. Dil eğitimi alacak kişilerle önce ön görüşme yapılıyor. Hazırbulunluluk düzeyleri belirlendikten sonra seviye grupları oluşturuluyor. Mülteciler belediyeler arasında bölümlere ayrılıyor. İlk önce ülkeye girişte kamplarda kalıyorlar. Oturma izni alanlar evlere yerleştiriliyorlar. Devlet bu arada mültecileri sağlık kontrolünden geçiriyor. Dil öğrenme ücretleri belediyeler tarafından karşılanıyor.

Kursiyerlere bir ödenek veriliyor. Bu eğitim için ödenen para 10 bin €. Devlet üç yıl içinde dilde belirli bir seviyede olmalarını zorunlu tutuyor. İki ya da üç yıl sonra yeterlilik sınavına giriyor. Eğer sınavı geçemezse ödenen 10 bin €'yu devlete geri ödeme zorunluluğu var. Yani devlet ödediği paranın gerçekten eğitim için kullanılmasını sağlama amaçlı bu zorunluluğu koymuş. Yasa 2013 yılında çıkmış. Daha bu süre tamamlanmadığı için henüz geri ödeme ile ilgili bir durum söz konusu değil. Bu yılsonu ile üç yıl dolmuş olacak. Eğitim için verilen bu para direk olarak kursiyere verilmiyor. DYO denilen aracı kurumlar var. Bu kurumlara kursiyerler giderek anlaşma imzalıyorlar. Kurumlar üç aylık dönemler olmak üzere okula para ödemesi yapıyorlar. Kurs Avrupa standartlarında eğitim veriyor. Kurs sonunda tüm Avrupa'da geçerli olan bir sertifika veriliyor. Eğer kursiyer daha önce eğitim almışsa çok çabuk öğrenebiliyor. Kapasitesi yeterli olmayanlar için bu üç yıl da yeterli olmuyor. Öğretmenler bu kişilerin kapasitelerinin olmadığını belirterek onların öğrenme durumlarını devlete bildiriyor. Doktor raporu alan öğrenemez deniyorsa bu kişiler muaf tutuluyor.

Hollanda'ya gelen mülteciler 620 saat Hollandaca ve Kültür dersleri almak zorundalar. Bu dersler üç bölümden oluşuyor.

- Toplum Bilgisi (Hollanda hakkındaki eğitim sistemi, sağlık sistemi gibi)
- İş bilgisi
- Hollandaca

Göçmenlerden okumuş olanlar sahip oldukları diploma-ları denklik için gönderebilecekleri yerleri öğreniyorlar. Or-yantasyonla sağlıkçı, motor teknik alanlarında meslek grupları göstererek yapabilecekleri alanı seçmeleri sağlanıyor.

Göçmen bürosunda rehberlik yapan kişiler her konuda yardımcı oluyorlar. Göçmen olan kişiler, oturma izni aldıktan sonra ilk altı ay yanlarına bu yardımcılardan alıyorlar. Bu yardımcı normal yaşamda onlara uyum sağlayana kadar işlerini yapmakta rehberlik yapıyor. Sonra sisteme alışınca bu yardımcı kişilere ihtiyaç kalmıyor. Ev kiralama, satın alma, su faturası ödeme sistemlerini öğreniyorlar. Sürekli bilgisayarla bu tür ödemeler gerçekleştirildiği için sistemi öğrenmeleri gerekiyor. Rehberlik yapacak olan yardımcılar sosyal yaşamda uyulması gereken tüm kuralları bizzat uygulayarak öğretmiş oluyorlar.

Kısacası devlet yabancı olarak ülkeye gelen herkesi kendi sistemine uygun hale getirmek için eğitim veriyor. Göçmenlere bu tür eğitim verilmesiyle ortaya çıkabilecek problemleri doğrudan engellemiş oluyor. Hem kendi vatandaşının yaşantı kalitesini ve güvenliğini koruyor hem de ülkesinin geleceği açısından tehdit oluşturabilecek kişileri kontrol altında tutarak iş gücüne katıyor.

Hollanda'da gördüğümüz, tanıştığımız kişilerde dikkat çeken başka bir ayrıntı da çok planlı olmalarıydı. Belirli saatlerde görüşme randevuları var ve randevu saatlerine uymaya titizlik gösteriyorlar. Ajanda kullanma alışkanlığı var. Hatta ilkokuldan itibaren tüm öğrencilere ajanda kullanımı öğretilerek planlı olma ve sorumluluk bilinci kazandırılıyor. Kurallar belirli ve herkes bu kurallara uygun hareket ediyor. Öğrencilerdeki sorumluluk bilinci de oldukça yüksekti.

Hollanda da yaşayan ve okulda ya da kaldığımız otelde karşılaştığımız tüm kişiler gülümseyerek selamlaşıyorlar. Oldukça sıcak ve güler yüzlü insanlardı. Yabancı olduğunuzu fark edince hemen İngilizce konuşarak yardımcı olmaya çalışıyorlar.

Okul çalışanları arasında idare ve öğretmenler arasında sıcak bir ilişki var. Birbirleri ile ast üst ilişkisi ya da makamsal bir uzaklık olmadan hitap edebiliyorlar.

Bu proje sayesinde oldukça fazla deneyim edindim. Ayrıca birçok Avrupa şehrini gezme fırsatım oldu. Bu deneyimlerimin birçoğunu okuluma uygulamak ve hayata geçirmek mükemmel olacaktır.

Münever SAĞIR
Biyoloji Öğretmeni

